

Yhteinen työturvallisuustoiminta Liikenneviraston ratapihoilla

työturvallisuuspäällikkö

Risto Lappalainen, p. 0295 34 3966

Turku 20.1.2016

Johdanto

Liikenneviraston tilaamana tehtiin kolme erillistä toimeksiantoa:

- Yhteisen työpaikan turvallisuus selvitystyö (Dnro 3417/065/2013, 07/2013 - 11/2013)
- Ratapihojen yhteisten riskien hallinta (Dnro 3417/065/2013, 12/2013 - 05/2014)
- Työturvallisuustoiminnan kehittäminen Liikenneviraston ratapihoilla (Dnro 3204/065/2014, 06/2014 - 01/2015)

Toimeksiantojen aikana kehitettiin menettelyjä, joilla voidaan varmistaa ratapihojen turvallisuutta. Näitä menettelyjä olivat mm. ratapihoja koskevan riskienarvioinnin ja perehdyttämisen kehittäminen ja ehdotukset työturvallisuustoiminnan organisoimiseksi.

Työn on toteuttanut Liikenneviraston toimeksiannosta Ramboll CM Oy (30.5.2014 asti Pöyry CM Oy).

Selvitystyö (1. vaihe)

Liikennevirasto teetti vuonna 2013 Pöyry CM Oy:llä ratapihoja koskevan selvitystyön turvallisuustoiminnan osalta. Selvitystyö tehtiin Imatran, Tampereen ja Oulun ratapihojen osalta.

Selvitystyö sisälsi seuraavat osa-alueet:

- a) Ratapihojen toimijakartoitus*
- b) Ratapihojen luokittelu*
- c) Ratapihoilla noudatettavat työturvallisuuskäytännöt ja -ohjeet*
- d) Ratapihoilla esiintyvät usean toimijanturvallisuusongelmat*

Selvitystyön lähtökohta ja tavoitteet pohjautuivat kevään 2013 työturvallisuuskokouksiin.

Toimeksianto sisälsi alustavan toimikartoituksen täydentämisen kyselyin ja haastatteluin.

Toimijakartoituksen aikana selvitettiin ratapihalla tapahtuneessa työssä esiintyneitä ongelmia ja vaaratilanteita, joissa tapaturmatekijöinä tai muuna syynä on ollut toisen osapuolen toiminnasta johtuva tekijä tai olosuhde.

Selvitystyö (1. vaihe)

Selvitystyön tulokset esitettiin syksyn 2013 työturvallisuuskokouksissa Kouvolassa, Tampereella ja Oulussa.

Keskeisimpiä tuloksia olivat:

- Vaaratekijöitä ei ole huomioitu riittävästi eri toimijoiden omissa riskienarvioinneissa (→ *riskienarviointien päivitys*)
- Toimijakartoituksen yhteydessä huomattiin, että osalla ratapihoista kiinteistöjen omistussuhteet ja rajasuhteet eivät ole selkeästi tiedossa (→ *omistussuhteiden selvitys*)
- Yhteisiä työturvallisuusohjeita ei ole laadittu ratapihoille (→ *ratapihakohtaisten työturvallisuusohjeiden laatiminen*)
- Ratapihojen luokittelulle työturvallisuuden kannalta on tarvetta. Laadittiin yleiset luokitteluperusteet ratapihoille (→ *pieni ratapiha, suuri ratapiha, vaativa erikoiskohde*)
- Luokittelua käytettäisiin ratapihojen työturvallisuustoiminnan kehittämisessä ja toteuttamisessa. Luokittelun yhtenä kriteeriksi valittiin ratapihalla tapahtuvan vaihtotyön määrä.

Ratapihojen riskienhallinta (2. vaihe)

Keväällä 2013 pidetyissä työturvallisuuskokouksissa havaittiin, että ratapihoilla työskentelyn vaara- ja haittatekijöitä on osin käsitelty toimijoiden omissa riskienarvioinneissa, mutta niissä ei juurikaan ole huomioitu muita osapuolia. Myös selvitystyön aikana (1. vaihe) toimijoilta kerätyssä riskienarviointiaineistossa havaittiin sama puute.

Työturvallisuuskokouksissa päätettiin toteuttaa riskienarvioinnit seuraavilla ratapihoilla:

- *Imatran ja Lappeenrannan ratapihat (Itä-Suomen isännöintialue)*
- *Tampereen ja Toijalan ratapihat (Länsi-Suomen isännöintialue)*
- *Oulun ja Kontiomäen ratapihat (Pohjois-Suomen isännöintialue)*

Valitut ratapihat edustivat luokittelultaan suuria ja pieniä ratapihoja.

Riskienarvioinnit toteutti Pöyry CM Oy Liikenneviraston toimeksiannosta syksyn 2013 ja kevään 2014 aikana.

Ratapihojen riskienhallinta (2. vaihe)

- Riskienarviointitilaisuuksiin laadittiin vaarojen tunnistamisen avuksi riskikartta. Riskikartan laadinnassa hyödynnettiin ratapihalla toimivien toimijoiden laatimia omia riskienarviointeja ja turvallisuuspoikkeamista saatuja tietoja.
- Tähän perustuen riskienarviointitilaisuuksissa kirjattiin tunnistetuille vaaratekijöille riskienhallintatoimenpiteitä riskiluokasta huolimatta (riskienarvioinneissa yleisesti kirjataan toimenpiteitä vain riskiluokan niin vaatiessa).

Työturvallisuustoiminnan kehittäminen (3. vaihe)

Toimeksiannon tuloksena:

- *Yleinen toimintamalli työturvallisuustoiminnan järjestämiseksi ratapihoilla sekä suunnitelma toimintamallin käyttöönottamiseksi*
- *Yleinen työturvallisuustoiminnan organisointimalli ratapihoilla (ottaa huomioon ratapihaluokittelun)*
- *Yleinen ratapihaohje (malli) ja sisältörunko, jonka avulla voidaan laatia ratapihakohtaiset turvallisuusohjeet*

Työturvallisuustoiminnan kehittäminen (3. vaihe)

Toimintamallin laatimiseen liittyviä haasteita:

- *Millainen on työturvallisuusorganisaation rakenne ratapihalla? Ketä ovat yhteisen työturvallisuusorganisaation edustajat?*
- *Miten toimintamalli jalkautetaan ja saadaan käyttöön kaikilla isännöintialueilla? Ja erilaisilla ratapihoilla?*
- *Miten toimintamalli yhdistetään nykyisiin turvallisuuskäytäntöihin?*

Johtopäätöksiä

- Ratapihoilla työskentelee useita osapuolia, joiden työstä on vaikutuksia, kuten vaaraa, toisille osapuolille. Tapaturmatorjunnan kannalta lisähaasteita aiheuttaa se, että osa vaaratekijöistä syntyy toisen osapuolen toimesta joko ajallisesti tai paikallisesti etäällä itse vaaratilanteen sattumista.
- Selkeää, säännöllistä, ja ohjeistettua yhteistä työturvallisuustoimintaa eri osapuolten kesken ratapihoilla ei ole juurikaan ollut.
- Turvallisuusasioista ja vaaroista tiedottamiseen ei ole ollut yhtenäisiä käytäntöjä, turvallisuusasioita on käsitelty eri ratapihoilla tapauskohtaisesti.

Kokeiluhanke

- Selvitetään toimintojen turvallisuustehtävät ja niihin liittyvät velvoitteet Liikennevirastolle:
 - Rautatie- ja työturvallisuus, matkustajaturvallisuus
 - Varautuminen, suojelu, pelastussuunnittelu, onnettomuusvarautuminen, paloturvallisuus, kulunvalvonta ja tilaturvallisuus
 - Vaarallisten aineiden kuljetukset, ympäristönsuojelu
- Kuvataan turvallisuustehtävien hoitamiseen liittyvät menettelyt ja laaditaan suunnitelma, miten ja missä laajuudessa, määritellään turvallisuusisännöitsijälle kuuluvat tehtävät
- Tehtävien hoitaminen ja siihen liittyvä raportointi, sekä käyttökokemusten kerääminen ja johtopäätösten laadinta

Kokeiluhankkeen toteuttaminen

Kokeilujakso toteutetaan keväällä 2016 seuraavasti:

- Laaditaan tarkempi työsuunnitelma
- Suunnitellaan seuranta- ja raportointimenettelyt
- Ohjausryhmä ohjausta ja toteuttamista varten
- Määritellään valittavan henkilön keskeiset työtehtävät ja sijoittuminen isännöintiorganisaatioon
- Valitaan henkilö tehtävään (perehdyttäminen kunnossapitoon ja rataisännöintiin perehdyttämissuunnitelman mukaisesti)
- Määritellään tarvittaessa henkilölle muita turvallisuustehtäviä (resurssien puitteissa)
- Toteutetaan kokeilu ja siihen liittyvä seuranta ja raportointi

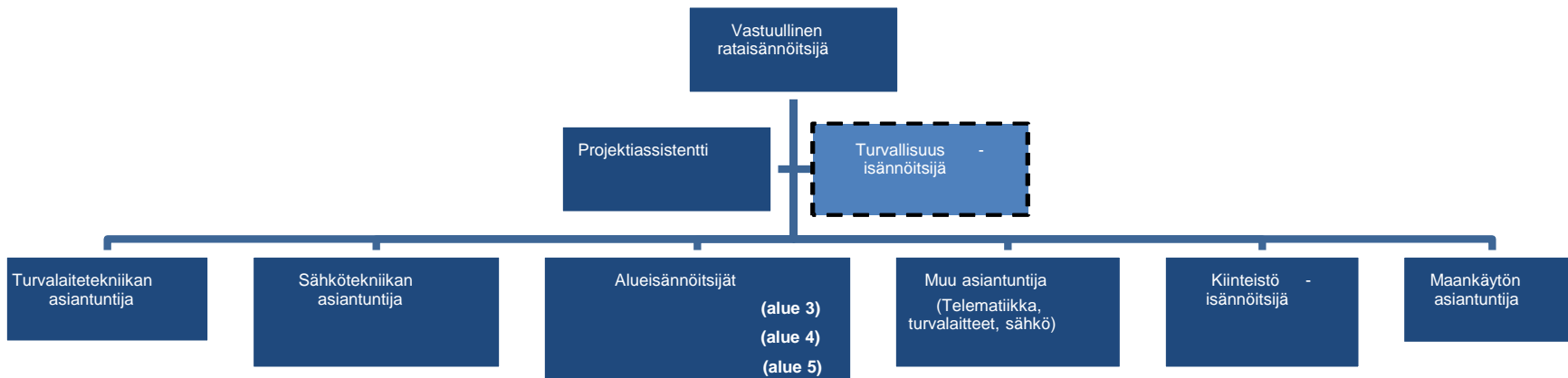
Toimintamallin kehittäminen

- Toimintamallin testaus ja kehittäminen käytännön työssä, toimintamallin täydentäminen kuvaamalla käytännön menettelyt ja menetelmät
- Toimintamalliin liittyvien ohjeiden laadinta
- Toimintamalliin liittyvä raportointi ja turvallisuusisännöitsijän tehtävien yhteensovittaminen muihin rataisännöinnin tehtäviin
- Lopullisen toimintamallin laadinta ja kuvaaminen
- Tulosten ja toimintamallin esittely laajemmin kunnossapidossa ja kunnossapitoon liittyvissä tilaisuuksissa, tapaamisissa ja kokouksissa ja siihen liittyvä koulutus- ja perehdyttäminen

Henkilön sijoitus rataisännöinnissä

Länsi -Suomen rataisännöinti organisaatiokaavio

Perehdyttämisjakso

Perehdyttämisjakso toteutetaan kokeilujakson alussa, **perehdyttämissuunnitelman** mukaan (isännöinnin laatima)

Perehdyttämissuunnitelmassa on mukana seuraavia asioita:

- Rataisännöintityö
- Turvallisuustyö
- Kunnossapitotehtävät ja siihen liittyvät toimijat
- Kunnossapitoalue ja siihen liittyvät ratapihat
- Liikkuminen ja työskentely rautatiealueella
- Liikenneviraston vaatimukset työlle
- Työhön liittyvät ohjeet ja käytännöt
- Muiden toimijoiden työ ratapihoilla (rautatieyritykset)
- Muut mahdolliset turvallisuustehtävät liittyen rataisännöintiin

Kokeilujakson seuranta ja raportointi

Kokeilujakson seuranta- ja loppuraportointi sekä johtopäätökset

- Hankkeen julkinen loppuraportti (raportointi on osana hankkeen loppuraportointia)
- Toimenpide-ehdotus toiminnan kehittämisestä ja jatkamisesta

Kiitos

